

неплатоспроможності належить до основних заходів антикризового фінансового управління. Стратегічний контролінг охоплює комплекс інструментів із стратегічного планування та контролю, стратегічного управління витратами та вартістю підприємства.

Слід зазначити, що за основні ознаки стратегічного антикризового планування нами прийнято: належність до компетенції топ-менеджменту, концентрація на розвитку підприємства у довгостроковому періоді, значно вищий рівень невизначеності порівняно з оперативним плануванням, формування умов та бази для оперативного планування антикризових заходів.

Зазначені ознаки, на наш погляд, доцільно конкретизувати у напрямку віднесення антикризового стратегічного планування не просто до компетенції топ-менеджменту, а до фінансового контролінгу як складової керівництва компанією.

УДК 336.647/648

Л.Л. Калініченко, д-р екон. наук, проф. (*ХНУБА, Харків*)

К.В. Шип, здоб. вищ. осв. (*ХНУБА, Харків*)

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Підприємницька структура є самоокупною або самофінансованою системою, яка повинна забезпечувати рентабельну роботу. У зв'язку з цим особливого значення набувають способи фінансового забезпечення підприємницької структури. Фінансове забезпечення спрямоване на вирішення таких основних завдань:

- фінансування поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед іншими суб'єктами підприємництва, бюджетом, банками;
- мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого розвитку, збільшення власного капіталу;
- контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Фінансове забезпечення підприємницької структури може бути здійснено у таких формах:

- самофінансування, засноване на використанні власних ресурсів для забезпечення розвитку суб'єктів підприємницької діяльності;
- кредитування, яке здійснюється за рахунок мобілізації тимчасово-вільних коштів на основі принципів забезпеченості, платності, поверненості, цільового призначення;
- бюджетне фінансування, що здійснюється на безповоротній основі за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.

Під фінансовими методами забезпечення розуміють форму вираження фінансових відносин, що визначає конкретні способи формування і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів для забезпечення ефективного функціонування всіх складових ланок фінансової системи, основні з яких розглянемо в таблиці 1.

Таблиця 1 – Методи фінансового забезпечення підприємницьких структур

Метод фінансового забезпечення	Характеристика проекту	Інструменти фінансового забезпечення
1	2	3
Само-фінансування	невеликі реальні проекти, для яких важко визначити строк окупності та рівень дохідності	- чистий прибуток; - амортизаційні відрахування.
Акціонування	великі проекти зі значними строками окупності витрат; при галузевій або регіональній диверсифікації	емісія акцій.
Кредитне фінансування	невеликі короткострокові проекти з високою нормою рентабельності інвестицій	- кредити банків та небанківських фінансово-кредитних інститутів; - боргові зобов'язання юридичних та фізичних осіб; - цільові облігаційні позики.
Бюджетне фінансування	проекти пов'язані з проведенням найважливіших науково-технічних розробок, які виконуються за державним замовленням чи в межах міжнародної науково-технічної співпраці на конкурсній основі	- бюджетний кредит; - відшкодування частини вкладених інвестором фінансових ресурсів.

1	2	3
Лізинг і селенг	модернізація або реконструкція підприємства	передача рухомого та нерухомого майна у тимчасове користування.
Факторинг	невеликі короткострокові проекти	переуступка дебіторської заборгованості
Проектне фінансування	довгострокові великі проекти розвитку інфраструктури промисловості, а також надання комунальних послуг із використанням специфічних фінансових інструментів	<ul style="list-style-type: none"> - банківський; - комерційний; - державний; - міжнародний капітал.
Венчурне фінансування	довгострокові ризикові проекти	<ul style="list-style-type: none"> - великі та міжнародні компанії; - банки; - страхові та пенсійні фонди; - приватні інвестори.
Спонсорство	довгострокові короткострокові проекти	може бути договірним, обмінюватися на рекламу з метою популяризації товару або юридичної особи.
Благодійність	довгострокові або короткострокові проекти	<ul style="list-style-type: none"> - благодійна пожертва; - благодійний грант.

На ефективність функціонування підприємницьких структур істотно впливає вибір оптимальних методів фінансового забезпечення. Стимулювання розвитку бізнесу в Україні потребує комплексного підходу, складовими якого можуть стати: спрощення механізму отримання кредиту; створення умов для розвитку небанківських фінансових установ; удосконалення законодавчого забезпечення діяльності банків; державна підтримка інформаційних програм з мікрокредитування; скорочення податкового тягаря та вдосконалення механізмів інвестиційно-кредитної підтримки малого та середнього бізнесу; створення державної програми пільгового кредитування підприємництва.